

Groot Kandidaten Onderzoek 2011

Nieuw: twee derde van de kandidaten is gespecialiseerd

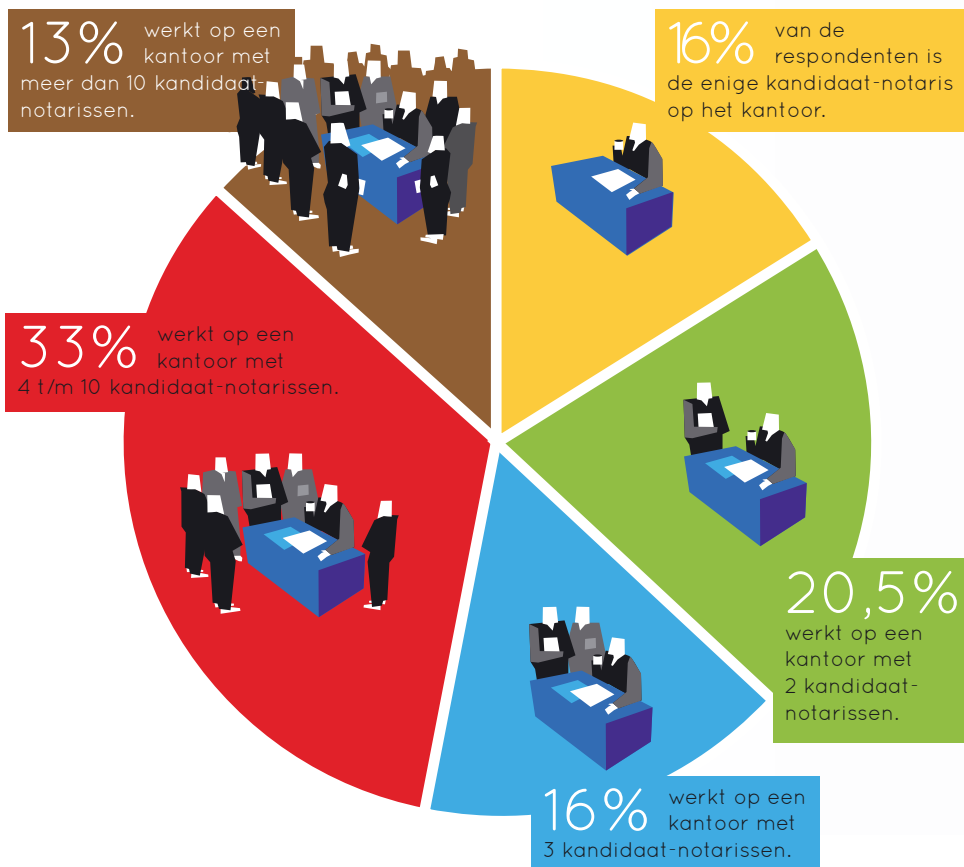
Kandidaat-notarissen hebben nog altijd veel plezier in hun werk, en zien over het algemeen wel mogelijkheden tot groei. De hoge werkdruk en de arbeidsomstandigheden blijven, net als vijf jaar geleden, een zorgenkindje. Opvallende uitkomst: nog niet eerder had de meerderheid van de kandidaten schoon genoeg van de titel 'kandidaat-notaris'.

TEKST Tatiana Scheltema | BEELD Fons Moers - Okapi

De term 'kandidaat-notaris' moet worden afgeschaft, liefst vandaag nog. Dat vindt 63 procent van de ondervraagde kandidaten die deelnamen aan het Groot Kandidaten

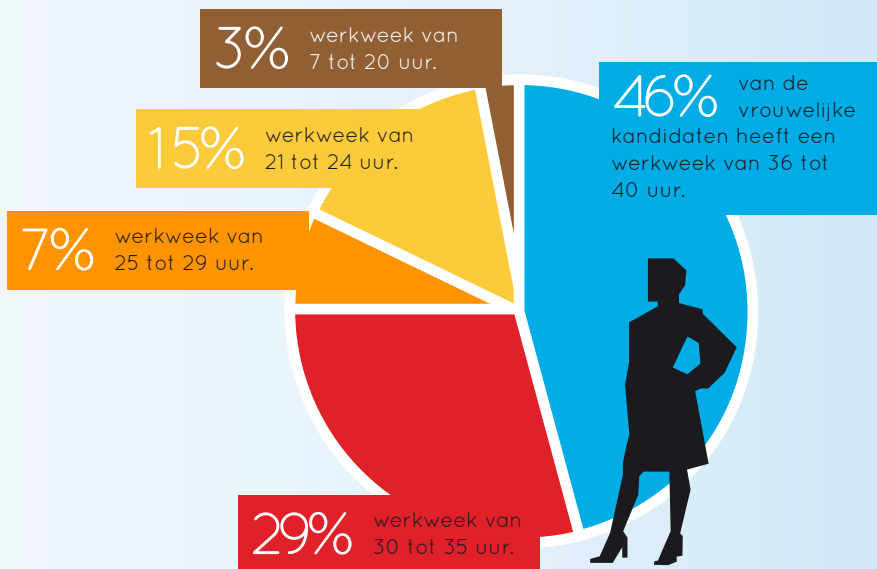
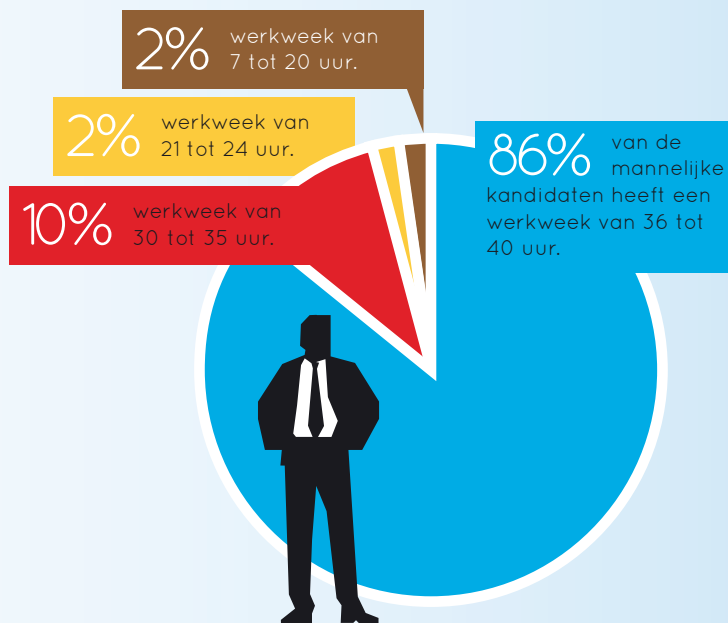
Onderzoek 2011. De term is ouderwets, dekt niet de lading, scheidt verwarring, en mensen denken dat je nog in opleiding bent. 809 kandidaten namen dit jaar deel aan het onderzoek, oftewel 44 procent van alle kandidaat-notarissen, tegen 492 in 2006. Gezien de man-vrouwverhoudingen onder

de kandidaat-notarissen deden meer vrouwen mee dan mannen: 65 tegen 35 procent. De respons was onder mannelijke en vrouwelijke kandidaten vrijwel gelijk (43 tegen 44 procent). In grote lijnen is er, vergeleken met het vorige Groot Kandidaten Onderzoek uit 2006, niet zo gek veel veranderd. Zo is de meerderheid van de kandidaten nog altijd zeer te spreken over de inhoud van het werk: 80 procent vindt het werk voldoende afwisselend, 77 procent geeft aan dat het werk voldoende uitdaging biedt en dat er voldoende vrijheid is om zelf beslissingen of actie te ondernemen. Driekwart vindt dat het werk goed aansluit bij hun capaciteiten, 13 procent vindt van niet. De rest heeft daar geen mening over. De overgrote meerderheid vindt de sfeer tussen collega's heel prettig en is blij met de zekerheid van een baan.

WERKLUST

Wel nieuw is de hoge mate van specialisatie onder kandidaat-notarissen: nog maar vijf jaar geleden werkten zeven van de tien kandidaten op een kantoor dat niet in één of meer rechtsgebieden was gespecialiseerd. Anno 2011 werkt twee derde van de kandidaten (63 procent) in één rechtsgebied, een derde (35 procent) in twee rechtsgebieden en slechts 8 procent geeft aan in de algemene praktijk te werken. Het verbaast Hans Erkamp, ringvoorzitter in Alkmaar, dat nog maar zo weinig kandidaten zich bekwamen in de algemene praktijk. 'Als je later notaris bent, zul je toch echt van alle markten thuis moeten zijn. Maar de tendens is natuurlijk wel vaker beschreven, en een deel van het notariaat vindt al langer dat een algemene praktijk niet meer van deze tijd is, en je je ook naar buiten toe moet profileren op je specialismen.'

Ook opmerkelijk vindt Erkamp de werklust van de kandidaten: over het algemeen worden meer uren gemaakt dan met de werkgever is overeengekomen. 'Er spreekt uit hoe gemotiveerd en betrokken kandidaten zijn bij hun werk. Dan is het jammer om te moeten constateren dat maar liefst twee derde van de kandidaten de communicatie tussen henzelf en de notaris van onvoldoende niveau vindt. Als je dan nog eens ziet dat ruim een kwart niet toekomt aan het voeren van een functionerings- of beoordelingsgesprek, denk ik: gemiste kans. Zo'n gesprek is bij uitstek de mogelijkheid om je communicatie op orde te krijgen.'

Want daar schort het nogal eens aan: 23 procent zegt überhaupt nooit een beoordelings- of

functioneringsgesprek te voeren, 29 procent van de kandidaten voert geen functioneringsgesprek, en 36 procent geen beoordelingsgesprek. En bij 19 procent van de kandidaten die wel een functioneringsgesprek voeren, volgt geen beoordelingsgesprek.

DEELTIJDWERKEN

Bijna de helft van de kandidaten (49 procent) werkt voltijds, dat wil zeggen: 37,5 uur of meer. Voor het overgrote deel zijn dat nog altijd mannen (70 procent). Van de vrouwen heeft 38 procent een voltijds baan, bijna de helft werkt tussen de 20 en 30 uur per week. Toch zouden ook mannen vaker in deeltijd willen werken, zeggen ze: 53 procent vindt dat hen daartoe te weinig mogelijkheden worden

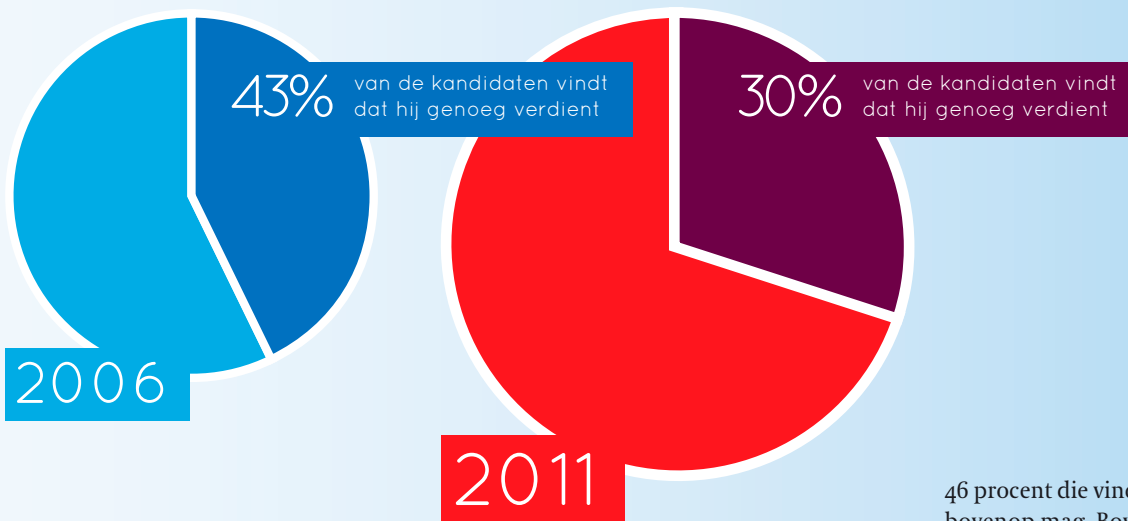
geboden, tegen 33 procent van de vrouwen, die immers al vaker in deeltijd werken. In totaal vindt 40 procent dat de mogelijkheden tot deeltijdwerken te beperkt zijn. Vooral in de ringen Dordrecht (62 procent) en Amsterdam (60 procent) zijn kandidaten daar ontevreden over. Iets minder dan de helft (45 procent) kan goed leven met de werkdruk, maar ruim een derde van de kandidaat-notarissen (37 procent) vindt de werkdruk te hoog; een vijfde (18 procent) heeft er geen mening over. Vijf jaar geleden was dat nog andersom (36 procent tevreden, 41 ontevreden).

HET NIEUWE WERKEN

Nieuw ten opzichte van het onderzoek in 2006 waren de vragen over Het Nieuwe Werken: de mogelijkheid tot deeltijd werken, op afstand werken, en een flexibeler indeling van de werktijd. De behoefte daaraan is groot: 69 procent geeft aan het arbeidsvoorwaardenpakket flexibeler te willen inrichten. De meeste kandidaten (63 procent) geven aan van huis te kunnen inloggen in het kantoorstelsel, maar van hen kan slechts driekwart ook daadwerkelijk bij de dossiers. Materiële secundaire voorzieningen zoals een smartphone, een auto of een fiets van kantoor komen zelden voor: een kwart van de respondenten belt op kosten van de zaak, 43 kandidaten hebben een kantoorfiets en slechts 35 kandidaat-notarissen hebben een auto van de zaak. Ook van een kinderopvangregeling wordt nauwelijks gebruikgemaakt. 164 kandidaten melden dat de werkgever niet bijdraagt aan een pensioenverzekering – opvallend omdat een bijdrage van ten minste 50 procent verplicht is.

‘Ik ben geschrokken van het aantal kandidaten dat zegt binnen nu en twee jaar te overwegen het vak te verlaten’

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

Over hun opleiding zijn kandidaten goed te spreken. De meeste notarissen betalen de opleiding van hun kandidaten en bieden ook gelegenheid om de opleiding onder werktijd te doen. Toch geven nog 53 kandidaten aan dat ze hun opleiding niet onder werktijd mogen volgen, en van 33 kandidaten wordt de opleiding ook niet vergoed. De kandidaten die hun opleiding zelf moeten betalen, werken opvallend genoeg, alle op middelgrote tot grote kantoren. ‘Bizar’, vindt Claudia Siewers, bestuurslid onderwijs en kandidatenzaken van de KNB en kandidaat-notaris. ‘Het lijkt een klein percentage, maar het gaat om grote bedragen. Het is nogal wat als jij met een eerstejaars kandidateninkomen van 2100 euro een opleiding van 4200 euro moet betalen.’ Temeer omdat het notariskantoor verplicht is die kosten te betalen. Siewers vindt het daarnaast opmerkelijk dat de animo om notaris-ondernemer te worden de laatste jaren blijkbaar is toegenomen:

‘Ik herinner me een onderzoek van de Commissie kandidaat-notarissen uit 2003 waarin meer dan de helft van de vrouwelijke kandidaten de notaris in loondienst als einddoel zag.’ Van de 40 procent die wel notaris willen worden, kiest nu nog slechts 22 procent ervoor om toegevoegd notaris te worden, de rest opteert voor het ondernemerschap. Dat trekt blijkbaar méér. En al ziet ruim de helft nog voldoende mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling in zijn baan, nog maar een kwart vindt dat het kantoor hen goed voorbereidt op managementtaken en nog minder (22 procent) vindt dat het kantoor waar ze nu werken hen voldoende voorbereidt op het ondernemerschap.

BELONING

Een heikel punt blijft nog altijd de beloning van kandidaten. Vijf jaar geleden was een kleine minderheid (43 procent) nog redelijk tevreden over het salaris, nu vindt nog maar 30 procent dat hij genoeg verdient, tegen

46 procent die vindt dat er wel een schepje bovenop mag. Bovendien ziet slechts 41 procent nog groeimogelijkheden ten aanzien van het inkomen. Slechts een kwart van de kandidaten ontvangt een eindejaarsuitkering in de vorm van een dertiende maand, een winstuitkering of een tantième. Bovendien wordt de waarnemingsbevoegdheid van een kandidaat bij 71 procent van de kantoren niet gezien als reden om het salaris bij te stellen.

Die constante hoge cijfers geven toch te denken, zegt Barbara Langelier, voorzitter van de Commissie kandidaat-notarissen. Zij is geschrokken van het aantal kandidaten dat zegt binnen nu en twee jaar te overwegen het vak te verlaten: 22 procent. ‘En dat terwijl 91 procent aangeeft het werk inhoudelijk interessant te vinden. Afgezet tegen de vorige generatie maak ik me wel zorgen. Wij denken dat de bal toch echt ligt bij de notaris, om gunstige randvoorwaarden te creëren om mensen te behouden. Want je hebt ons wel nodig. Wij zijn toch degenen die ervoor moeten zorgen dat het ballonnetje niet leegloopt. Blijkbaar is het vak toch niet flexibel en aantrekkelijk genoeg rond arbeidsvoorwaarden, salarissen en werkdruk dat mensen zeggen: “ik blijf dit tot mijn pensioen wel doen”.’ ■